

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Kazinczi-utca 8II sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reklamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Maros-Vásárhely, június 20.

(r.) Mint nem napilap, nem lehetünk az első, kik az örömhírt szétvigyük nagy Magyarországon, miszerint a múlt szombaton lefolyt és vasárnap számbavett követválasztásunk eredménye: hogy b. Orbán Balás 426 szavazattal jogtndor Vályi Gábor ellenében (363 szavazattal) M.-Vásárhely szab. kir. város országgyűlési képviselőjéül megválasztott. A távsodronyok a hírt magát már előttünk elvitték a szélrózsa minden irányában, s minékünk az utólagos szemléletnek talán kevésbé kapós, de annál érdekünkben fekvőbb szerepe jut.

Követünk e szerint volna már a jelen országgyűlésnek még hátralevő néhány havi időszakára, még pedig olyan követünk, kibe — a nyert szavazatokból ítélve — városunk választóképes polgárai összes számának egy jelentékeny része helyezi bizalmát, de ki általában a jó magyar hazafi és író nevét is méltán viseli.

Részünkről szorosan tartózkodtunk idáig a két képviselőjelölt személyes tulajdonairól legkisebb véleményt nyilvánítani, mert ez által akaratlanul is egyik vagy másik ellen, vagy mellett kapitálást adtunk volna a kortesek kezébe, már pedig elvünk az: hogy a személyek melletti korteskedés nemcsak kívül esik, de alól áll a napi sajtó hivatásán.

Most, midőn a bevégzett tény áll előttünk, s az ország törvényének döntő hatása előtt tisztelettel hajlunk meg: hivatásszerű kötelességünk a fölünk kitelhető legbehatóbb és legőszintébb tanulmány alapján két egyiránt fontos kérdést fejtegetni, ugyanis:

1) Minő tényezőt vélünk adni a marosvásárhelyi szavazattöbbség által Magyarország törvényhozó testületének? és

2) Minő eredményre számíthatunk a megválasztott képviselő törvényhozói és politikai működéséből sajátlagosan városunk közérdekeire nézve?

E két kérdést csak valamennyire is felvilágosítóan megfejtteni, csupán elvi szempontokból, lehetetlen; és ki nem kerülhet a tárgyilagosságra flexio az egyén személyes tulajdonaira. Szólanunk kell tehát valamit megválasztott képviselőnk tulajdonairól, a két feltett és reánk nézve nagyon fontos kérdés érdekében, előre bocsátván, hogy imi b. Orbán Balás urat csak is kiadott irataiból, itten tartott beszédeiből és néhány higgadt férfiu jellemzése után ismerjük, de úgy hiszszük, hogy ezen alapok elegendők lehetnek alábbi vélekedéseink kimondására.

Először is, O. B. nyílt beszédében adott programja szerint a képviselőházban a „balközép” elveit vallja, s azon képviselők sorában fog helyet foglalni. Ez tehát jövődő törvényhozói működésének elvi lényege, melyből további magyarázat nélkül tudhatjuk előre: hogy Orbán Balás országházunkban nem az általános cselekvés, hanem az általános negatio elvét fogja egy fővel és egy szavazattal szaporítani, miután még ma semmi kilátás sincsen arra, hogy a képviselőházban tömörült mostani pártok a

még hátra lévő pár havi ülésszak alatt másként alakuljanak.

A részletesebb törvényhozói munkálkodásban a pártelv mellett az egyéni bölcsesség és tapintat határoz; a képviselő, ezeknek benne rejlő mértéke szerint alkothat többet vagy kevesebbet; mert a jobb vagy rosszabb, szerencsére, rendesen soha sem fekszik az egyesnek hatáskörében.

Bölcsesség és tapintat lévén a sikeresen munkás törvényhozó első és fő kellékei, mi e két magas tulajdont — meg kell vallanunk — nem látjuk elég világosan ragyogni O. B. műveiben és szavaiból; és pedig nem azért nem látjuk, mintha az O. B. szelleme általában a közepszerűség homályában állana, mert egy másik kitűnő tulajdona: a nemzete és hazája iránti szeretet, ez határozott siderális fényben ragyog át minden során és minden szaván. Ámde bármennyire találkozunk is keblünk rokonszenvével ez utóbbi mondott magas tulajdona: az ő sikeres részletes törvényhozói munkálkodása iránti számításainkat még sem merhetjük egyedül lángoló nemzet- és honszerelméhez kötni. Emlékeznünk e helyen csupán „Székelyföld”-jének egy néhány közbeszótt epizódjára, melyeket teljes meggyőződésünk szerint, részint a legtisztább nemzet-szeretet, részint a legönzéstelenebb jóhiszeműség mondott tollába, — de a melyek éppen minékünk, a velünk egy hazában élő más nemzetiségek részéről, és ismét minékünk saját fajunk egyes tehetősei részéről: sok fölösleges és nélkülözhetett surlódást, ránkort, visszahatást és recriminációt idéztek eddig is, és idézendének állandóan elé, mert könyve is állandó....

A mi O. B.-nak sajátlagos városi érdekeinket illető képviselői munkálkodását illeti, erre nézve nem fogja talán senki kisebbitésnek magyarázni, ha azt mondjuk a mi természetes és másként nem is lehet, t. i., hogy O. B. saját ismeretéből és tapasztalásából nem képes városunk érdekeit belszervileg megítélni és ily alapon kétségkívüli jóakarattal érvényesíteni vagy megkísérteni; nem képes így cselekedni azon egyszerű okból, mert nem élt folyton, de húzamos ideig sem városunkban; már pedig, hogy egy város politikai és társadalmi életének belszerveit, s ily uton bajait és ezek orvosságát ismerje valaki, egy folyton és húzamoson közreműködő tényezője kellett lennie azon város életének. Hogy mindazt, a mi ehez kell, egy éles eszű ember rövid tanulmányozás által elsajátíthatja etc? az mese beszéd, melyet senki sem hihet; hisz maga az, ki szülő városában élte le felületét, ha tüzetesebben nem foglalkozott azalatt a társaság közügyeivel: a legtevésebb fogalmakkal bir városa intézményeiről, kormányzati gépezetéről, ezek működése és hatásairól!

Ha tehát így van, igen természetes, hogy O. B. városunk ügyeinek bármi jóakaratu elősegítésében, főleg információkra fogja alapítani eljárásait. Itt tehát, úgy szólva, minden attól fog függeni, hogy milyen intenciókkal viseltet az O. B. választói, vagy is jobban mondva választóinak vezérei, kikre igen természetesen O. B. határozottan leginkább kell, hogy hallgasson. Működése

tehát ezen irányban sem biztosíthatja számunkra egészen az osztatlan közhaszon sikerét, mint-hogy nem bizonyos az: ha valjon azok, kiknek információján kellend megindulnia csakugyan mindnyájunk közhasznát tekintendik-e egyedüli kötelességüknek?

Nézetünket összefoglalva tehát, Orbán Balásban a hazai törvényhozó test ez idő szerint, az általános működésben egy negatív; a részletes működésben egy relatív; városunk sajátlagos érdeke pedig egy translatív erőt nyert.

Ez a mi nézetünk, melyet egyébiránt semmiként sem tartunk esalhatlannak; mert pl. csupán Orbán Balástól magától függ, hogy legalább a másodikban pozitív erő legyen; — a mit mi is, az ő vele legalább is egyenlően szeretett haza és magyar nemzet érdekében, egész szívünkkel óhajtunk, valamint nékte általában minden jót, erőt és kitartást*) kívánunk!

Delegáció.

Folyó hó 12-én a hadügyi és külügyi bizottságok ülést tartottak, melyből a következőket emeljük ki:

A hadügyi albizottság, melynek elnöke Bittó helyébe Trefort Agoston választott, általában tanácskozt a hadügyi budget felett, s megérintette azon ezimeket és tételeket, melyek iránt a hadügyminiszternek tüzetes felvilágosításait kérni fogja. A kormány részéről Lónyai volt jelen. Az albizottság elhatározta, hogy napoként 9-től fogva ülést tartand.

A külügyi albizottság, melynek elnöke gr. Széchenyi Antal, előadja ifj. Szögyény-Marich László, a hozzá utasított költségvetést általánosságban végig tárgyalta, fenntartván a végleges határozást azon tételekre nézve, melyek ez idő szerint kiváló politikai jelentőséggel bírnak, a melynek egyebek közt: a római és német képviselő. Ezek iránt maga fog a külügyminiszter a szombati ülésen felvilágosítást adni. Az osztrák Lloyd tétele hasonlóképpen függőben hagyatott, míg a magy. kir. kereskedelmi miniszter kilátásba helyezett és személyesen adandó felvilágosítása elő lesz terjesztve.

14-én e két bizottság folytatta üléseit:

A hadügyi albizottság Trefort elnöklése alatt ma tíz órától fél kettőig ülést tartott, melyen Andrásy Gyula gr. a katonai határőrvidék polgárosítása ügyében felvilágosításokat adott. Az albizottság a felvilágosításokat, melyek minden irányban a legmegnyugtatóbbak, örömmel és megelégedéssel vette tudomásul.

A külügyi bizottság az osztr. Lloyd kérdésével foglalkozott Szlávay kijelentette, hogy közleményei nem tekinthetők végleges adatoknak, minthogy a szerződés megkötve még nincs; ennél fogva vitassa meg az albizottság az ügyet, végleges határozatát azonban halassza akorra, midőn a szerződés, néhány nap múlva, előterjesztetik. Ezután azon kérdés került szónyegre, valjon a delegációk illetékessége elé tartozik-e a Lloyd-kérdés. Hosszas vita után e kérdés igenlőleg döntetett el, az 1867. 16. t. cz. 6. §. alapján.

Szlávay erre kijelentette, hogy az osztr. Lloyd kész a szerződés szerint többféle engedményeket tenni Magyarországnak, nevezetesen jövőben „osztrák-magyar Lloyd” nevet visel; hét igazg. tanácsos közül, kik közül eddig öt Triesztben és kettő Bécsben lakott, jövőben öt Triesztben egy Bécsben és egy Pesten fog lakni, s ez utóbbit a társulat a magy. kormány javaslata szerint nevezi ki.

Egy fiume-lussin-piccioi vonal fog felállíttatni, s a fiumei és trieszti hajók találkozása itten eszközöltetni, ugyanott szolgáltatja át minden visszatérő Lloyd-hajó a Fiuméba menő utasokat és szállítmányokat az ottan várakozó fiumei hajóknak. A havonkinti közvetlen közlekedés Fiume és Alexandria között a károlyvár-fiumei vasút kiépítése után fog berendeztetni, ha havonkint 15,000 mázsa szállítmány halmozódik össze; nagyobb havi összetörölődásoknál havonkint két menet fog alkalmaztatni.

A szerződés egyéb határozatai: a subventió két millióról 1,200,000-re szállíttatik le ezenkívül a fedezet 1872-re mintegy 300,000-re tehető, marad tulajdonképeni subventió 200,000 forint. Zichy Ferencz érdekes adatokat közöl a Lloyd s más külföldi vállalatok forgalmáról. Ciotta Fiuménak egy emlékiratát jelenti be, melyet legközelebb

*) Többet, mint elődjének volt!

Szerk.

fog benyújtani s mely 3 évi szerződési tartamot kíván. A delegátusok ezt igen rövid időnek tartják. Az ügy a szerződés bemutatásáig függőben marad. Napirend: Beust közleménye a külügyekről.

15-én a tengerészeti albizottság a költségvetést részleteiben tárgyalta. Beható vita tárgyát képezte, hogy a hajólegénységnek csupán meghatározott kiegészítő kerületei legyenek, honnan a szárazsi hadseregbe utonezok nem állítandók. A hajólegénység létszámának fölemelése a mozgósítás rögtoni szükségleteinek fedezése tekintetéből ezen többlet, valamint a tengerész tisztek fizetésének kétszer visszautasított, de ismét kért fölemelése okozza az 1872. szükséglet nagybóbdását. — A költségvetés néhány kérdés függőben hagyásával elvégeztetett a hadügyi bizottságban. — Khun a hadcsapatok állandó elhelyezésére területi hadosztályok föállítására nézve előterjesztéseit beadja. Trefort, Eber, Szapári, Bujanovics, Széll, megvizsgálásra küldettek. A Ludoviczeum ügyében a hadügyminiszter kijelenti, hogy az alapokból 1 millió 400,000 forint azonnal átvethető, 500,000 forint pedig, mihielyt az alapítók beleegyeznek.

Az épület a barakkórház elkészültével átadható.

A „Magyar Polgár“ idej 134-ik számában b. Orbán Balázs ur mellett korteskedvén, lapunkat — az ő számból szót sem érdemlő — gorombáskodások mellett: „a b. Apór Károly udvari journal-jának“ nevezi, s tovább azt is mondja, hogy: „erről a lapról (lapunkról) azt pretendálják, hogy a „Jogász-egylet“ közlönye.“

A korteskedéssel semmi bajunk, azt tegye a „M. P.“ tetszése szerint; de van valami ennél fontosabb az ily fajta vonatkozásokban, mely túlmegy a közönséges rabulistikán.

Már egy pár ízben szó nélkül hagytuk a „Magyar Polgárnak“ lapunk ellen kieresztett személyeskedő csipkelődését; nem tűrhetjük azonban tovább, hogy a nevezt lap ily olcsó humbuggal turkálja ki a tért lábunk alól, kétségkívül a maga számára; mert fájdalom, csakugyan akadhatna hirlap olvasó hazaszerzte, kit sikerült már a „M. P.“ urnak oda preparálni: hogy egy idéten „Schlagworttal“ elítéltesse véle lapunkat, s ez által is elzárja az olvasó elől a más irányu vélemény meghallgatásának útját, s megölje benne az egyéni vélekedés szabad kifejlődését.

A miből itt sem csináltunk titkot soha, tudja meg a t. olvasó közönség (a „M. P.“ jól tudja) nyilvánosan is: hogy lapunk az itteni „Jogász-egylet“ tel f. év eleje óta irásbeli szerződésre lépett, mely szerint lapunk tartozik ezen egyletjoggyi műveinek, gyűléseinek s más egyéb egyleti közleményeinek mindenkor egy meghatározott teriméjű tért adni hasábjain, mely tért a „Jogász-egylet“ szerkesztőségünknek egy meghatározott mérsékelt évi átalányt fizet,*) olykép, hogy tagjai lapunkat félárban kapják. Ezen szerződést a „Jogász-egylet“ tisztán gazdasági szempontból kötötte, mert egyelőre még nem rendelkezik elegendő tőkével, hogy az alapszabályai-ban tervelt saját szaklapot külön fentarthassa.

Ennyiből áll a viszony, mely lapunk és a „Jogász-egylet“ között fennáll, s melynek megjelölésül áll ott lapunk homlokán a tényleges igazság: hogy „a jogász-egylet közlönye“ vagyunk; és erre mindig büszkék lehetünk, mert más irányu becsületes törekvéseink mellett az állami jólét alapjának a jogügynek is teszünk hasznos szolgálatot.

Es mit tesz a „M. P.“?

*) De ez nem oly zsiros ám édes „M. P.“ ur, mint a mit önnek a „nyiltér“—ekért fizetnek!... Szerk.

TÁRCSA.

Csak közelebből (az utóbbi akadémiai választások alkalmából) merült fel azon meglepőezés, miszerint a magy. tud. akadémia első csirái itt az ő székelyföld legnépesebb városában, mint a magyar tudományosság és közművelődés egyik legrégibb bölcsőjében, itt Maros-Vásárhelytől bocsájták gyökszálaikat a haza földjébe. Sok ember előtt, kivált Magyarországon, ez a tény olyan különösnek tetszethet, hogy épen azon időben, mikor mi itt még „medveország“ voltunk, ily nemes és kényes szellem-sarjak fakadozhattak; lehetnek pláne olyanok, kik az egészet valami homályos szöbhagyományon alapuló irodalmi szó-lásformának tartják. Ezekért úgy, mint magáért a régi gyönyörű, nemes felfogásért, mely az akkori nemzeti-ségi bajnokok keblét hevíté, — méltónak tartjuk Aranka Györgynek alábbi felszólítását egy levéltári eredeti kéz-irat után közölni.

„Nagyérdemű hazafi!

Hogy a nemzeti nyelvnek ki pallérozása és kimivelése egy hazában igen hasznos, és minden jó hazafiára s lányaira nézve érzékeny dolog legyen, azt az európai keresztény nemzeteknek szembe tűnő példái bizonyítják. Azok az okok, melyek ezt a munkát egy nemzetben szükségessé tették és teszik, igen sokak, és fontosok; és oly világosok egyszersmind, hogy a ki ma azokat mégis világosítani akarná: szinte olyan szükség felett való dolgot munkálna, mintha a délben tündöklő fényes napnak világát fáklákkal akarú nevelni. Ebben a nemes igyekezetben, a több pallerozott nemzetek között Európában, csak a vitézségéről és nemes gondolkodása módjáról dicsegetes magyar nemzet maradott hátra: az a nemzet, melynek talán legnagyobb szüksége vagyon arra. Mert a magyar nemzet és nyelv, ugy szólnán, az egész föld kerék-ségén, kiváltképen pedig Európában, a sok hatalmas elágazott és népes nemzetek között mintegy idegen földi, ritka, és szép plánta, egy kertben, mely a többinek ritkaságával, sépségével, hasznával diszre vagyon; egyetlen egy, és legalább közép- és kelet-európai közép-nyelvi

A „Jogász-egylet“ választott elnöke jelenben v. letlenül b. Apór Károly, kire tetszik a „M. P.“ urnak privat passióból évek óta kigyót, békát kiáltani, s ki önértetében egyszerűen megveti a „M. P.“ urat.

Azonban a „M. P.“ ur volt azon vitéz Horostrates, ki legelső importálta hozzánk Erdélybe a „szabad sajtó-nak“ azon érdemes fajtáját, melyben személyeskedni, gyanusítani, gorombáskodni, ferdíteni, rágalmazni, izgatni, szóval mindazon „erényeket“ kiművelni lehet, mely erények most közelebből a párisi „commune“-ben kulmáltak. A mig a „M. P.“ nem volt, Erdélyben mindezekről mit sem tudtunk; s hogy az óta, mióta tudjuk, mennyivel vagyunk boldogabbak?... azt megítélni az elfogatlan olvasóra bizzuk!

Denique, ezen az uton sikerült a „M. P.“ urnak a többi között a b. Apór Károly nevét, a mi legőszintebb jóakarónk: a román sajtó segedelmével, — a híres tálvali egyszerű urbéri perügy „tragediája“ következtében, — bizonyos körben „népszerűtlenné“ tenni. A többi nagyon egyszerű. A „M. P.“ ur már most jó spekulációt vél csinálni, midőn ellenvéleményesének ártani kívánván, azt, a szerinte népszerűtlen b. Apór névvel, mint egyetlen csattanós jelszóval egyetlen csapásra agyonütheti!??

Nem addig van az „M. P.“ ur; a közönség már jó ideje megsokalta azt a gyönyörű tönust, melylyel őn az őn privat ezéjait a közönség politikai, társadalmi, sőt egyéni moráljának rovására foreirozza; és mi jól tudjuk, hogy őn „ily olcsó g'scheftet“ immár nem igen csinálhat, de mi akár csak egyetlen egy honpolgárnak is lapunk iránti ilyes misztifikációját lelkiismerete's dolognak tartjuk, s ezért, csak is ezért nem hagyhattuk szó nélkül vicczelődését.

Es most adieu, óhajtiuk örökre, édes „M. P.“ ur!

A szerkesztőség.

Marosszék június 15-én megnyílt bizottmányi gyűléséből.

Mult számunkban kivonatoln hoztuk ezen gyűlés főbb tárgyait, s most visszatérünk az abban előfordult némely fontos ügyek tárgylagos jellemzésére.

A marosvásárhelyi vám és holmi személyeskedés nélkül ezen gyűlés egyike lesz vala a legrövidebb és legcsendesebb gyűléseknek; így pedig szenvedélyességére nézve ritka volt a maga nemében.

Nem tudjuk pártalakulási vagy pártfőnök oetroyalási kísérlet volt-e, de egyike bizonyára a kettőnek, — azon nagy zaj, mely az első nap a köztörvényhatósági szervezés megkezdésére vonatkozó belügyminiszteri rendelet felolvasása után a gyűlésteremben mutatkozott; hanem hogy az indítványozó gr. T. Zsigmond előadása indokai között sem a marosszéki országos képviselők iránti simpathia, sem az életbeléptetendő törvény népszerűvé tétele iránti törekvés nem szerepelt: az igaz!

Gr. T. Zs. bizalmatlansági votumot akart jegyzőkönyvbe ígatni a marosszéki képviselők ellen, kik „megengedték — ugymond — hogy egy ily jogcsorbitó törvény létrejöhessen!“ A törvényt mindenféle vádakkal illette; hogy az „a század bélyegét hordja magán,“ hogy az a székely nemzetet megfosztotta jogaitól, s különösen annyi megannyi bizottmányi tagot fényes jogától, a bizottmányi tagságtól stb....

Ezek voltak a borítékok egy székely szék gyűlésében a beléjük takart bizalmatlansági szavazat kelendővé tételére, s az indítványozó szerint jól voltak választva; ki utólag csodálkozhatott és bosszankodhatott, hogy a többség még sem akarja tárgyalni az indítványt, hogy nem

vagy ágaztatja egy sintsen, azért nagyon szükséges, és illeendő, hogy ezen ditső nemzet kedves nyelvét az elvesztéstől, zavarodástól és a megromlástól őrizze, mert kebelébe sok idegen, minden féle nemzeteket fogadván bé, és a nemzeti nyelvnek árván s miveletlenül való hagyat-tatása miatt, azoknak az idegen nemzeteknek nyelvek, s az által nemzeti különbségek is igen meg erősödvén: ha a nemzet jól gondolkodik, szükség, hogy már egyszer mint egy álmból felserkenvén, tulajdon anyai nyelvét, és ez által magát is erősítse, és a nemzeti nyelvet más kebelébe lévő mind lakosok, mind jóvévények között közönségesebbé tevé, ez által az erős kötél által is — azokat magához szorítani, s a mennyibe lehet magával egyesíteni lassan lassan igyekezzék. Nem lehet azt is tagadni, hogy ámbár a magyar nyelv magában, és természet szerint elég bő, s a mint ma fenn áll, elég ép legyen is: mindazáltal a tudományok, mesterségek, sőt társalkodásbeli szókbán is nagy fogatkozása vagyon: melynek kipótlása a művelő kezeket várja. Annál inkább, mivel ezen a fogatkozáson némely mostoha írók olyan módon kezdettenek a mi időnkben segélleni: hogy a magyar nyelvet abban a részben csak nem érthetlenné, és a magyar könyvek olvasását unalmassá tették, sok csuda szókat és idéten majmolásokat elegyítvén abba. Hibák is csusztanak a nyelvbe; kivált némely újabb könyvek által. Ugyanis az érdemes új íróknak tollai gyakorlatlanok lévén, hibákra hibákat tesznek, kivált a fordításokban, mások nem tudják jól a nyelvet, mivel nem annyok és dajkájok tejével tanulták volt. Némelyeknek elméjük ereje a szép gondolatoknak szülésére gyenge, és azért a nyelvet huzzák, és facsarják, hogy annak erőltetéséből egy kis erőltetett elmésséget sajtoljanak, nevezetesen eme finnyás írók a nyelvnek természeti tisztaságát, és közönséges érthető szokott élését unják, és azért idegen czifraságokat vadászván, a nyelvet nem illendő és uri, hanem farsángi kontósbe öltöztetik. Mind ezek a magyar nyelvnek művelését és segéltetését nem csak szükségessé teszik, hanem annak siettetését is kívánják.

Erre nézve, jónak és szükségesnek itéltük, addig is mig egy országos társaság állhatna fel, Erdélyben a nyelv-

tartja a gyűlés tárgyának a szentesített törvényt bályogzó discussiot.

Ha végig hallgattuk e tárgy feletti vitát, két dologról győződünk meg; egyik az, hogy nálunk — hála istennek — elég szólásszabadság van, hol a szentesített törvény ellen oly szavakat lehet használni, mint minőket hallánk; a másik, s ezért is hála istennek, — hogy ott, hol az ősi jogok feletti féltékenység felébresztésére annyi kísérlet tétetett s annyi bátor állítás használtatik a nélkül, hogy a gyűlés többsége a törvény iránti tisztelet megszegné, — a politikai higgadság mégis eléggé képviselve van, s a többség alá tudja rendelni személyes hajlamait és netáni vágyait a törvény szentségének.

A gyűlés az indítvány mellőzésével napi rendre térést határozott; mely határozat egy csoport részéről meg lévén támadva, az elnök a szókly neveit rendre felolvasta s kétségtelen lett, hogy többségben voltak azok, kik napi rendre térést sürgettek; de a kisebbség az enunciatio után a már nem vitatható többség ellenében mégis egyéni szavazást kért 20 tag aláírásával, de a többség az egyéni szavazást nem engedte meg, mivel azt az illetők enunciatio előtt lettek volna jogosítva követelni, de akkor elmulasztották.

A második napi tanácskozást a B. J. dullóbiztos el- leni panaszt tette nevezetessé.

Szabadságot katoná P. M. ellen a szt-lászlói elől-járóság gyilkossági merényletet jelentett fel, mint mond-ják 3 tanubizonysággal erősítvén, hogy P. M., B. F.-re lőtt volna.

A dullóbiztos ezen jelentésre intézkedett a csendőr parancsnoksághoz, hogy vádlottat kísértesse be a szék fogházába.

Mialatt azonban jelentését a t.székhez maga bevitte, megfontolta, hogy azon egyén, kire — mint jelentetett — P. M. lőtt, a dulló saját testvére s így nem nekie, de másnak kellene az elfogatást érvényesíteni; a csendőr-parancsnokságtól az elfogatást visszarendelte; de ellenren-delete már későre érkezett, mert P. M. már a csendőrök által letartóztatva, velők utban volt; mihielyest azonban a csendőrök az utasítást megkapták, P. M.-t szabadon bocsátották.

Most P. M. a dullói hivatali hatalommal való visz-szaéléssel vádolja B. J. dullót.

A panasz felolvasatván, a főkirálybíró előadta, hogy ez a panasz be lett adva a tisztséghez is, melynek utján a dulló biztos 8 nap alatti önigazolás megtételére köteleztetett, a mi, ha kielégítő nem lenne, a nyomozást a tisztség el fogja rendelni, s határozathozatal végett a köz-gyűlés elébe terjesztendi.

A gyűlés a főkirálybíró intézkedésében megnyugodott. Egy más személyi ügy a gyűlés harmadik napján került szőnyegre, ugyanis: B. S. bizottmányi tag panaszt adott be a gyűléshez, melyben elmondja, hogy J. D. tör-vényszéki ülnök a gyűlés első napján őt a gyűlésterem-ben megszidta és fenyegette,

Tudja — ugymond — az utat, melyet mint egyé-nek sérelme orvoslására követni kell; de mint bizottm-tag, sérelmének orvoslását a közgyűléstől kéri.

Ez eset széktörési per tárgyát képezheté, mert tud-juk, hogy a gyűlés csakis ez egyetlen esetben bír bírás-kodási hatalommal tagjai felett.

Azonban az ily esetre szükséges, hogy a sérelem a gyűlés színe előtt követtessék el, s a megtorlás a gyűlés eloszlása előtt, stante sessione történjék. De a jelen eset a bejelentés előtt harmad nappal történtnek állittatik, s akkor, midőn állítólag elkövetetett, a gyűlés tárgyalásai alatt arról sem az elnök, sem a gyűlés nem vett tudomást, se nem lett arról értesítve.

Nem lehetett tehát az esetet a széktörés kathago-

társaságocskát formálni; s azt továbbra, — kivált azon az okon — nem halasztani, hogy a magyar nemzeti oskolák Isten kegyelméből sok helyeken fel állván, s maj-dan többeknek felállásokhoz is reménység lévén, ezeknek érdemes közönséges tanítói a tiszta, jó és közönséges igaz izü nyelv eleinek elő adásában segítséget vegyenek, és abban a velek való barátságos egyetértés által egy forma jó mód állittassék fel mindenütt, és közönségesen. Ugy vélekedünk pedig, hogy erre a célra egy társaság maga kötelességének legjobban megfelel; ha legelőbb is a nyelv eleit és mindeneknek előtte az ugynevezett paradigmákat, a neveknek hajlásait s igéknek változásait, s azoknak különböző formáit az alsóbb nemzeti oskolák számára igyekezik kidolgozni. Azután pedig mind azt cselekedni, a mi más nemzetek példája szerint egy nyelvnek jó ki-művelésére és virágoztatására szükséges. Ha azon léssen tudniillik, hogy azoknak az érdemes hazafiaknak buzgó fáradságokat, kik egy jó nyelv mester és szótár kiadá-sában dolgoznak, tehetségéhez képest segélli; hogy azok mind a nemzeti alsóbb és felsőbb oskoláknak, mind a magyar nyelvet tanulni akaró idegeneknek segítségére elégségesek legyenek. Ha a tudományokra, mesterségekre, és társalkodásra tartozó szókknak fogatkozását, mind a divatjában lévő nyelvből, mind a régi és újabb magyar könyvekből, kézírásokból, és a nyelv természetéből kipó-tolja: ha a jó fordításban utat mutat, ha a hibákat megjobbítja; ha a nyelvbéli különbségekben, és helybeli szók rendiben az ugynevezett dialectusokban, és provin-ciálismusokban a jót kiválasztja, s közönséges utasítást ad abban, hogy melyekkel szabad és illő közölők a köny-veírásban közönségesen élni, s melyekkel nem, ha igye-kezni fog az ékesen szólásnak eme veszett kutfejét be dugni, minéműiek a Bendeguz apja idejébéli szók elő hordása, a mai szokott szók helyetti, s a paraszt konyhabelieknek feltálasok, a tisztességesek helyetti, az ok nélkül való uj-tások, a szók szokott élesének finnyás vagy hibás meg-változtatások, az igék formáinak és változásainak az uj-tás kedvéért, vagy tudatlanságból való szörnyű egybe zavarások.

(Vége köv.)

pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

riájába helyezni, tehát mint magán sérelem a törvény rendes útjára tartozónak nyilvánított.

B. S. a gyűlés határozatát sérelmesnek tekintette, s kinyilatkoztatta, hogy míg megsértett becsületének elégtétel nem eszközöltek, a gyűlésben nem jelenik meg.

Utána gr. T. Zs. találta a gyűlés határozatát méltánytalanul s mind ketten, a helyett, hogy az ellen a törvény értelmében a belügyminiszterhez folyamodnának, a gyűlésből eltávoztak.

A gyűlés erre kinyilatkoztatta, hogy a gr. T. Zs. a tiszteletbeli jegyzőségről lemondását tudomásul veszi, s egyuttal nyugodt önértékeléssel elutasítja magától azon gyanúsítást, mintha tagjainak a gyűlésbeni megsértődését, ha az maga idejében és módjával tudomására juttatik, orvosolni mindenkor kész ne volna; minthogy azonban nem kételkedik, hogy B. S. elfogja találni a törvény által kiszabott utat, melyen ha panasza jogos — orvoslást nyerend — lemondását ez időhöz kötöttnek tekinti.

Hátra van még, hogy azon tárgyról megemlékezzem, mely a gyűlés 2-ik és 3-ik napjának legnagyobb részét vette igénybe, s melyre nézve eltérő véleménye csupán egyetlen tagnak volt.

Ez a marosvásárhelyi utkövetés vám ügye. A marossszéki havas és a Tökés-Bereczki ut tárgyalásán kívül, Marossszék, tanácssterem ily viharos tanácskozást az utóbbi években nem látott, — a gyűlésnek csaknem minden tagja kívánt hozzájárulni; mindenik új sérelemről emlékezett meg. Elmondott, hogy a fászszerket előbb megvámolják egy szál fával, a mi néha 50—60 kr ér; azután vesznek tőle 10 vagy 20 krt, vesznek szeméttvámot, vesznek — ha arról jön — hid vámot, s így egy két lovas szekér fizethet néha 80 krt is. Elmondott, hogy megvámolják a kavicsbordó szekereket a sorompókon kívül azon kövezetről, mely nincs is, s mely ha lenne sem érintenék a kavicsbordó szekér által; hogy megvámolják a hivatalos utban lévő tisztviselő, falusbíró, a besorozandó katonák s a beszállítandó rab stb, stb.

És elmondott, hogy míg Marossszéket, nem létező kövezetről, adóztatja a város, addig saját magát részben mentesítette attól;

megemléketett, hogy a forgalom már is érzékenyül csökkent e nagy adóztatás alatt; — hogy a kereskedők panaszkodnak, s így azon egyetlen cél sincs elérve, a mivel ezen súlyos adóztatást védeni lehetne.

Ezek elősorolásában egyesültek a pártok, s az ingerült tanácskozás azzal érte végét, hogy egy feliratban a belügyminiszter kéressék meg, vétesse revisió alá ezen sajtó és népszerűtlen intézményt*) ss.

A m.-vásárhelyi országos kórház költség előirányzata 1872-re

(Folytatás és vége.)

B) Kiadásokra nézve:

1) A 2. kiadási mellékletben javallott tisztifizetéseket a kórházi bizottmány azért kénytelenített feljebb megállítani, mert az eddigi fizetések, melyeknek összege a cselédek béreiknél csak 5 frt 88 kral magasabb, oly időben voltak ideiglenesen megállítva, mikor a fő- és orvos kórházi teendőket a városi fizetéses fő- és orvos kénytelenített teljesíteni, — mikor a kórháznak alig 24,000 frtnyi tőkéi voltak, — mikor a kórház körül minden teendő, írásbeli s számadásbeli munkák a mostaniaknak csak egy kis részét képezték, — midőn az itteni életmód, a csekély piaci árak mellett, oly könnyű volt, — és midőn még könnyebben találtak egyének, kik pro honore tettek ilyenmü könnyebb szolgáltatásokat, mikor most már a létérti megnehezített küzdelem azt nem engedi.

Tekintettel tehát arra: hogy a városi orvosi személyzet, bővön elfoglalva a város. közegészségi ügyeivel, a kórházi szolgálatokra nem szórítható, mert a kórház nem városi, hanem önálló országos, és délelőtt és délután sok időt veszen igénybe; — hogy a tőkék tetemesen nekedve, úgy a betegek száma is szaporodva, nemcsak sokkal nagyobb felelősség terheli a tisztviselőket, hanem az előirt kijelentési módot az írás- és számadásbeli teendőket annyira szaporította: hogy a csekély személyzet azt már alig is győzi, — és hogy különösen a gondnoki teendők a rendelt évnegyedi és különösen évi soknemű kimutatások — anyagbeli és más számadásokkal, vagyoni bizonyítványok beszerzésével, sok könyvek, leltárak vite-lével, beszerzésekkel és konyha felügyelettel nagyon is szaporítottak, úgy, hogy minden ideje el van foglalva, hogy a nehezített drága életmód mellett nem kívánható, hogy a tisztviselők a legalsó cselédbéknél kevesebb fizetés mellett, szabályszerűen teljesítsék hivatásaikat, és hogy egyetlen egy ehez hasonló országos közkórháznál sem léteznek a most javalltotnál csekélyebb fizetések — mely tisztelettel kéri a kórházi bizottmány a nműtságu m. k. belügyminiszteriumot: méltóztasson ezen határozatát a bizottmánynak, melynél fogva 890 frtal az eddigi tisztí fizetések a mostaniaknál magasabbra állítottak át, f. 1871 év július 1-ső napjától kezdve annál inkább megerősíteni, minthogy a kimutatott 2377 frt, eddigi többletből ezen 890 frt kiadással is még 1487 frt felesleg fenmarad és különösen azért: mert a magas miniszterium által felállított elv szerint minden országos kórház összes kiadásai, az időről időre megállítandó betegápolási díjjakból fedezendők, a netalan meglevő tőkék jövedelméi pedig csak mind segélyek az azokkal bíró kórházak dotatióra szolgálnak.

2) A betegek szabályszerű élelmezését a kórházi

*) A mint biztos forrásból értesülünk, a városi képviselőt maga már azelőtt célba vette, hogy a kövezetvám tarifát revisió alá fogja venni; egyébiránt a székgyűlés itt maga részéről egy kissé a tulságba esett...

bizottmány 1870. december 27-én tartott üléseiben 32. jegyzőkönyvi szám alatt még az eddigi mód szerint házilag kezelendő határozta azért: mert árlejtés után két annyiba kerülne és mégis rosszabb lenne, a hogy az már egy néhány vállalkozóval meg kísértetett volt, és most az annyira nekedő ebbéli kiadások mellett a kiszabott 42. sz. betegápolási díjnak tetemes felemelését lenne kénytelen a bizottmány okadatolva kérelmezni.

3) A természetények és anyagok különösen a tűzifa, ágylepek és fehérneműk beszerzése nem történhetvén czélszerűen, épen csak egy és szükségletéhez képest többnyire egy évről a másikra is maradnak többletek, melyek azonban egymást kiegészítik.

Végre mély tisztelettel kéri a kórházi bizottmány, hogy a f. év január 22-én tartott gyűlése 7. jegyzőkönyvi szám alatt felterjesztett határozatot, mely szerint 1870. orvosos Topler Józsefnek 100 frt remunesatiot szavazott, a nműtgu m. kir. belügyminiszterium kegyesen megerősíteni méltóztatna, minekutánna a f. év. márczius 3-án 2776. számú magos rendeletnek ezen mellékletekben, a melyekkel három évi kórházi számadások kivonata, és ugyanazon évek alatt ápolott betegek ápolási napjaik száma (5. kiadási melléklet) kitűnnek, elég van téve.

Bevétel:

A bevételi rovat megnevezése	Valódi eredmény Osztrák értékű forintokban			Javallat 1872. évre
	1868	1869	1870	
Kamatjövedelem	2934. 97.	3170. 20.	2766. 71.	3595. —
Betegápolási költségek megtérítése	7507. 24.	7622. 36.	6640. 70.	7110. —
Különléle bevételek	49. 20.	49. 20.	49. 20.	50. —
Összesen:	10491. 41.	10841. 76.	9456. 61.	10755. —

Kiadás:

A kiadási rovat megnevezése	Valódi eredmény Osztrák értékű forintban			Javallat 1872. évre
	1868	1869	1870	
Adórtartozás.	49. 22.	49. 93.	49. 93.	50. —
Tisztifizet.	510. —.	510. —.	510. —.	1400. —
Bérekre	443. 50.	454. 50.	504. 12.	550. —
Írószerek és nyomtatványokra	62. 29.	81. 57.	126. 20.	75. —
Beteg. élelmezésre	3658. 21.	4063. 51.	3701. 44.	4000. —
Orvosi szerekre	959. 47.	996. 75.	1161. 10.	1050. —
Termesztmények	1251. 58.	979. 15.	1391. 34.	1190. —
Anyagokra	822. 68.	6. 48.	352. 78.	400. —
Szerek és butorokra	153. 90.	81. 69.	116. 42.	140. —
Épület fenntartására	282. 66.	255. 65.	136. 68.	200. —
Tisztítási kiadások	113. 5.	135. 60.	102. 89.	110. —
Vegyes kiadások	102. 7.	105. 13.	— 30.	103. —
Összesen:	8409. 13.	7719. 96.	8153. 19.	9268. —

A maros-vásárhelyi országos kórház bizottmánya 1871. június 10-én tartott gyűlése határozatából

Z. Knöpfler Vilmos, Sándor János Filep Albert
kir. tanácsos, elnök. bizot. tag. bizottsági tag.
Antal Ferencz, Ajtai Mihály, Lókodi János,
bizott. tag. bizott. tag. k. pénztár.

Helyi dolgok.

— A maros-vásárhelyi kisdedovó egyeletnek folytatolagos nagy gyűlése, megtartott folyó hó 18-án d. e. 11 órakor, újból kevés számú tagok jelenlétében. A keblileg ellátott számadások felül vizsgálására kiküldött bizottság beadta munkálata eredményét; melyből kitűnő, hogy semmi feladatlan nehézség nem maradt fenn, nemely tett észrevételek jövőre figyelembe ajánlitván, a közelebbi négy évi számadások terhe alól, a fennhagyandók fennhagyása mellett, a pénztárnok föloldoztatott. Az intézet vagyoni állásáról, a szokott módon, nyomtatott kimutatás fog a tagokkal közölteni. Másik tárgy lett volna az igazgató bizottmány újból választása: de a nagy gyűlés jónak látta ez alkalommal, hogy a meglevő igazgató bizottmány tagjait és hivatalnokait kérje fel megbízatásuknak a jövő évig folytatására; mely megbízatást az illetők elfogadván csak a hivatalos, elfoglaltatása miatt már előbb lemondott bizottmányi jegyző helyébe választott meg jegyzőnek t. Bálint Dénes ur.

— Kivonat a helyi jótékony nőegylet f. é. jun. 16-án tartott választmányi gyűlésének jegyzőkönyvéből. 1) Elnök indítványa folytán, az egyleti jövedelem gyarapítására nézve, az ősz folytatában tárlat rendezése elhatározatván, a rendező bizottság megválasztása a jövő választmányi gyűlésre halasztatott. 2) Az egylet által segadalmezett szegények állapotának megvizsgálása, és azoknak időközben netalan változott körülményeiről teendő előterjesztés végett két hármastagu bizottság küldetett ki s az ebbeli intézkedésnek hírlapi közléstételével a

jegyző megbízott. 3) Egy újonnan kérelmező szegény asszony állapotának megvizsgálására, és ajánlatlételre 2 választmányi tag kiküldetett. 4) Egy szegény ács kérelme folytán, a kérésben felhozattak alaposságáról meggyőződés és ajánlat végett két választmányi tag kiküldetett. 5) Az egyleti szolga kérése folytán, eddigi 2 frt havi fizetése 3 frtra emeltetett, és e mellett az eddigi évenként egy pár eszmára kapott 5 frt., továbbra is megszávatott. 6) Egy, a nőegylet részére 1866. évben történt vásárlásokról bemutatott bolti számla 96 frt 75 krol, — minthogy az egylet korábbi javadalmaival kapcsolatosan annak terheit is hordozni kelltek, — kifizetett határozatott. 7) A havi választmányi gyűlések a tagok előleges tájékoztatása czéljából, minden hónap első 8 napjaiban rendszeres megtartatni határozattak.

Közli Kovács János, egyleti jegyző.

— A helyi első dalárda estélye mult vasárnap a sörházkertben fényesen sikerült. Már maga az ugyszólva elszokott gyönyörű nyári idő, nagyszámú uri közönséget vonzott ki a szabadba, és szük volt ezuttal a kis sörházkert annak befogadására, úgy hogy sajnálkozással másfelé vonulni kénytettek. A Gambrius paradicsomába bejutottak közül szerencsés volt a ki bár neje, leánya vagy udvaroltja számára egy széket foghatott. Az egész közönség a legjobb kedélyhangulatban élénken mulatott, s lehetetlen lett volna ennyi mosolygó arcz láttán a gondoktól nem menekülni. A dalárda kitűnő harmóniával, érzéssel és lelkesültséggel adta elé szebbnél szebb dallamait, melyek közül a genialis dalárda karnagy Vocelka Edénk művei nyerték a legosztatlanabb tetszést. A helyi első népzenekar válogatott s korrektül előadott zenedarábjával, kellemesen tölté be a dalok közti időt, s érelyes karvezetőjük Roth ur nagy szorgalma, méltó tapsokba nyert elismerést. Végre a mulatókert vendéglőségétől sem tagadhatjuk meg dicséretünket, ki e nagy számú közönséget ezuttal oly jól el tudta látni, hogy panaszra alig hiszünk okot. Ez est egyike volt városunk legélvezetesebb nyílt multságainak, s igen óhajtható lenne, hogy a dalárda minél gyakrabban nyujtson ily kedves éleletet. A rendezőséget azonban jövőre figyelmeztetnünk kell, hogy a dal- és zenedarábokról egy kis névszerinti programmot nyomtatni sziveskedjék.

— **Quitt!** Ezt gondolhatta magában mult vasárnap este 11 órakor Ruber A. színész és pirotechnikus hazánkia. Ő ugyan is már sokszor járt úgy, hogy Győrfyék itt léte alatt, saját jutalomjátékán; azután műkedvelői előadások alkalmával saját utiköltségei javára, mindig jól elkészült szerepével, jól játszott, mindent megtett, s a közönség nem tett semmit, otthon maradt. Már most megfordult a dolog! Mult vasárnap estvére „Fényes tűzijátékot” hirdetett, s minthogy itt ilyesmi régóta nem volt, egy pár vagy néhány száz többnyire első helyet váltott néző el is ment a tűzijátékra. Itt aztán látott néhány darab vajudó rákétát, hallott egy pár puffantást és igen savanyu képpel haza ballagott másfél szál cigányunk „Rákoczi” indulója mellett. Ugyhiszük, hogy most quitt-ek vagyunk, s utralalója is lévén, immár szerencsés utat kívánhatunk Ruber barátunknak!

— **Követválasztásunk** mult szombaton példás csend- és rendben folyt le, a mi pedig a mi alkotmányos és tiszta székely vérmességünk mellett, — nem épen olyan kicsiny dolog ám! úgy, hogy ezért igazán bátran megérdemeljük a dicséretet, de nem a „M. P.”-ét, hanem a saját önértékünk dicséretét. Volt pikanteria elég, mint minden választásnál; de ezek, mint a tisztavirág, csak egy napra születtek, s nem érdemlik meg a jó Guttenberg „revalentájától” az idők napjait átélnei.

— **Egy igen érdemes** és magas kort ért polgártársunk hunyt el tegnap reggel; a jó, kedves örökvidám Szmiklói György hites ügyvéd, igen sokunknak „kedves Gyuri bácsija”! Ő méltóan élt a „jok jutalmára” ott tul is, s azért a mi ohajtásunk, lelke üdvéért, kedves az Ur előtt. Nyugodjanak nemes porni!

— **Az ifjabb** Salamon és Hosszu kolozsvári zenekara itt átutaztatban mult héttőn a sörházkerben játszott. Kevesen látogatták; zenéjük elég szép, de a hire nagyobb.

— **Lapunk** bezártakor értesülünk hogy ma (kedden) este Orbán B. megválasztott képvislőnkét fállyás zenével tisztelik meg választói, melyen talán a polgári dalegylet is közreműködend. Mindig helyeseljük a bizalom ilyes manifestációját, s mert O. B.-t mint kövételünket mi is teljesen tiszteljük, mi is elmegyünk e tisztelgésre! Jövő számunkban majd leírjuk a történeteket.

KÜLFÖLD.

A pótválasztások ügyében élénken foly már a mozgalom Franciaország városaiban. Párisban Tenot, Héold Herisson, Barthelemy és Cernuschi neveit emlegetik. Az első négy jelölt a mérsékelt republicanus párthoz tartozik, míg Cernuschi előhaladt köztársasági elvű. Örvendetes mindenesetre, hogy Párisban eddigelő nincs még szó monarchista jelöltekről. Gambetta érdekében erősen fáradoznak barátjai; de eddig siker nélkül. Szomorú dolog, hogy e férfi, ki megmentette Franciaország becsületét, most csak halátlansággal találkozok hazájában. A kormány magában Párisban nem akar nagy katonai erőt elszállásolni, miután bebizonyult, hogy e nagy város élete rossz benyomást gyakorolt az ott állomásozó csapatok erkölcsére és fegyelmére. Az élv vagy a fényűzés, a költség élet megrontotta a tiszteket s a legénységet.

A „Moniteur” azt mondja, hogy a Párisban állomásozó tisztek nem gondolnak egyébre, mint színházakra, a játéokra, s az asszonyokra. A Tuileriákban talált folyamodványok fele tisztektől származik, kik Napoleonhoz folyamodtak, hogy segítsen pénzzavarukon. A párisi erődök és Versailles ellenben meg fognak rakatni katonasággal.

Berlinben a már végbement bevonulás ünnepélyére fényes előkészületek tétettek vala. A hadügyminiszterium felszólította az 1813. és 1815. háboruk veteránjait, főleg

a vaskereszt vitézeit, hogy vegyenek részt a leleplezés ünnepélyén. A brandenburgi kapu előtt s a „hársak alatt” az elfoglalt francia ágyuk álltatnak föl.

Potsdamban előjátéka volt a berlini bevonulási ünnepélynek. Oda ugyanis a Potsdam körül összpontosított gárdahadtest tartá bevonulását. A bevonuló csapatokat, melyek előtt az elfoglalt francia sasok és zászlók vitettek, a polgármester fogadta rövid üdvözléssel. Albrecht hg azt hangsúlyozá válaszában, hogy a lefolyt harc a nemzet harca volt és hogy mindenki iparkodott tultenni a másikon hősiesség és bátorságra nézve. Valamennyi német törzs, valamennyi társadalmi osztály szorosán összetartott, hogy a vakmerő támadó visszaveressék. A lakosság hangulata lelkesült és Moltke tábornok zajosán üdvözlöttek.

A nemzetközi munkás-egylet programját közli a „Par. Journ.” ily czímen: „A munkások jogai.” Felemlítünk belőle némit. „Minden embernek joga van létezni s így joga van dolgozni is. A munkára való jog elévülhetlen s így kapcsolatban kell állani az oktatás és szabad cselekvés jogával. A társadalom jelen állapotában semmi nemü tényleges garantiát nem nyújt a munkásoknak, kik előtt fő gátul emelkedik a tőke. Bármit tegyen is a munkás, nem harcolhat e lomha erő ellen, melyet az értelmi erő, a tőkepenzes által támogatott megkettőztetett pénz ad. Hogy e problémát megoldják, nemelyek a társulást, mások a viszonyosságot kísérelték meg s midőn megoldani hitték, csak összebonyolították a kérdést. Nem vették észre, hogy míg a tőke érintetlenül marad, a kar hasztalanul fog társulni, míg a viszonyosság által a munkás még inkább a pénz uralma alá hajtatik, mint valaha. Tehát ez oldalról nincs kilátás a sikerre. De nem egyedül a tőke bilincseli le a munkást, hanem a család, haza és vallás. A nemzetközi társulatnak nincs és nem lehet célja, mind emez iszonytató előítéletek kiirtására törekedni. Egyedül e társulatnak van elég hatalma megmutatni, hogyan működhetnek a munkások egymással összhangban, egyedül ennek van joga fegyelemben tartani a tömeget s elnyomói ellen vezetni azt. E szerint programja a következő: Minden válás, vagyon, család, örökösödés és nemzetiségnek végleges eltörlése.

Ily örült törekvések ellen igen természetes, hogy a társadalom összes többi része minden erejét ki kell hogy fejtse, és csak az a sajnos, hogy e harcban a szabadság céljától mindinkább eltávolítatik az emberiség!

Távirati hírek:

Bécs, jun. 14. A cseh pártvezérek hevesen agítálnak egy a csárhoz Emsbe küldendő üdvözlő küldöttség mellett, szemben a csehországi németek által tervezett s Vilmos császárhoz menesztendő küldöttséggel.

Bécs, jun. 14. A N. fr. Presse értesülése szerint a reichsrath július közepén fog elnapotlatni.

Flórencz, jun. 14. A senatus és a kamara jul. 10-ére hivatnak egybe Rómába.

Bukurest, jun. 15. A kamara felirata örömet fejezi ki a fölött, hogy a pápa egy bullát irt alá, mely a bibornokokat a pápa elhalása esetére a konklave megtartása alól felmenti és Patrizi bibornokokot nevezi ki utódjául.

Bécs, jun. 15. Alapos hírek szerint, a csehekkel kezdett kiegyezkedési tárgyalások félbeszakadtak; Rieger és Prazak nem fogadták el Hohenwarth felhívását, hogy Bécsbe jöjjenek.

London, jun. 16. A párisi grófné leány gyermekeket szült.

Flórencz, jun. 16. „Gaz. d' Italia” római levelezője tudatja, hogy a pápa egy bullát irt alá, mely a bibornokokat a pápa elhalása esetére a konklave megtartása alól felmenti és Patrizi bibornokokot nevezi ki utódjául.

Pest, jun. 17. A határörvidék rendezése tárgyában kiadott manifestum két rendelettel a budapesti hivatalos lapban megjelent. Összesen 20 rendelet lesz. Rozenzweig Ferdinánd altábornagy királyi biztossá nevezetett ki. Bécs és Páris között a távirádoösszeköttetés helyreállt. A Berlini diadalünnep példátlan fényes, Moltke tábornagy és Roon gróf vezényletük alatt. Olteanu, lugosi püspök, a honvédszászló szenteléskor a templom előtt román beszédet tartott a honvéd intézmény horderejéről; az összegyűlt románok lelkesedve hallgatták s a honvédséget éljenezték.

VEGYES.

— Erdélyi királyi biztos gróf Péchy Manó ő nagyméltósága szabadsággal elutazott. Kolozsvárról.

— Hivatalos. A m. kir. pénzügyminiszter a m. vásárhelyi, dévai és nagy-egyedi kincstári uradami ügyészi álmásokra Kozma Endrét, Schiau Antal és dr. Csávási Gyulát nevezte ki.

— Az erdélyi reformatusok idei közzsínatának magyarországi vendégei is lessznek. Dunamelléki superintendens Török Pál bizonyosan, Ballagi Mór és Kovács Albert valószínűleg átvándulnak Enyedre, („Erd. pr. köz.”)

— Jótékonyág. Haynald Lajos kalocsai érsek székesegyháza zenekara személyzetének nyugdíjintézetére 5000 forintnyi alapítványt tett. A fajszi iskolai helyiség átalakítására 700, a süködi iskola építésére szintén 700 forintot adományozott. Ranolder veszprémi püspök pedig Kaposvárt a paulai sz. Vincze szerzetbeli leánynövelde részére egy nagyobb úri lakot vásárolt meg, s azt rendeltetésének megfelelően átalakíttatja.

— Horvátországban az országgyűlési választások befejeztettek, és pedig megválasztott 50 nemzeti, 13 kormánypárti, végre 2 a Starcevis-párthoz tartozó képviselő.

— A boroszlói színház e hó 13-án este mindjárt az előadás után kigyúlt, s elhamvadtt menthetlenül. Azt gyanítják, hogy gázkülmés történt s ez okozta a tüzvész.

— Seps-Sz.-Györgyön „Lövész és torna-egylet” van alakulóban, majd visszatérünk e tárgyra bővebben.

— A törvényszéki székhelyek meghatározása és az ezen törvényszékek élbeléptetése céljából szükségessé vált intézkedések megállapítására az igazság-, bel- és pénzügyminiszterium tagjaiból megalakított enquette-bizottság, Halmossy Andre országgyűlési képviselő és igazságügyminiszteri tanácsos elnökele alatt f. hó 18-án az igazságügyminiszterium akadémiai helziségeben fogja első értekezletét tartani, melyben az országos statisztikai intézet egy kiküldöttje is részt veend.

— IX. Pius pápa. Giovanni Maria conte di Mastai Feretti (szül. 1792. május 13-án) folyó hó 16-án tölté be trónraléptének 25-ik évfordulóját. A 79 éves aggasztán, ki fiatal korában a katonai pályára kívánt lépni, de ebben gyöngye teste meggátolá, 1827-ben lön spelotói, 1832-ben imolai érsekké, 1840-ben pedig a bibornoki süveget nyerte el. A pápai trónra 1846. jun. 16-án lépett. Még tehát 50 napig kell élnie, hogy „Péter éveit megláthassa.”

— A Rikán belől, Miklósvár körül a torokfájás dühöng a gyermekek között, s falkáslag ragadja őket a halálba!

— Az Olt a folytonos esőzés folytán megáradt, s nagy pusztításokat visz véghez. Baresaságon pedig a „Nemere” szerint Medárnapi körül pusztító jégverések voltak.

— Beküldettek szerkesztőségünkhez: „Jog- és államtudományi folyó irat,” kiadja Hoffman Pál. Továbbá a Dolinai által szerkesztett „Kis Ujság” s ennek ajánlók könyveskéje. Mindkettőre, mint a maga terén igen érdemes válatra visszatérünk.

A szerkesztő nyílt postája.

B. Sz. Antal urnak Sz. Istvánban: A sérelmes ügy — a mint mai lapunkból láthatja uraságod — épen most áll a reform küszöbén, azért nem kívánunk több olajat önteni e tűzre míg az újabb eredményt nem látjuk; becses közleményét tehát addig visszatartani jobbnak véljük. — Geréb Kálmán urnak Csikban; szives elnézésére számítva, kívánsága szerint intéztük el a lap küldését.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. június 19-ik és következő napjain a következők ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

(Folytatás és vége.)

Előadó k. t. bíró Pipos Péter.

Drottlet Johann Seiverth András e. 11 frt 75 kr. i. Voishitia lui Juon Tamasiloni és társa Dancioiu Dumitru árvái e. végrendelet megsemmisítése i. Basiliu Versicu Muresianu Stefan e. 6 frt 20 kr. i. Munteanu Zevedein Stoica Naftaila e. zálagos fekvők kibocsátása i. Laczkó Alajos Laczkó János e. két darab kaszálo rész visszaadása i. Chotenovski Antal és társai Benkner József e. 1100 frt i. ügye Singye Nicolae Concea Nicolae e. 15 frt 76 kr. iránti.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál.

Murescu David Munteanu és Kikavola családoknak a Vulku Stezsa Cuingu és Halmagy családok e. Csalfa Plaiu stb. havasok iránti zárlat feletti ügye Sohodoli Onicia Juanu Sohodoli Naritia Juanu Capitanulu ellen birtokháborítás i. Samoila Moldván Petru Nanciu ellen 200 frt elmaradt haszon megfizetése i. Bruta Juon Toaderu Bruta e. 180 frt i. Wols Amalia Berevoyné Huber János hagyatéka e. 129 frt 33 kr iránt. Burz Juon Popa Ruzsanda lui Geogjie hagyatéka e. 90 frt. Mán Juon és érdektársai, Todor Veszie e. sommás visszahelyezés i.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós.

Özv. Nagy Ferenczné N.-Oklos közséje e. 394 frt 55 kr korcsa haszonbér megfizetése i. Jonas Károly Arkosf Mihály e. 20 frt felpénz kétszerese i. Eperjesi Vincze és Lőrincz János Vovrik Ferencz n. 67 frt 45 kr munka bér i. Sütő István, Salamon Károlyné Székely Lina e. 236 frt i. Ifj. Bereczki Farkas és részesei Bereczki Eszter e. végrendelet érvénytelenítése i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám.

Biluska testvérek Mészáros Jakab hagyatéka és Bozla Ferencz e. 4000 frt i. Michna Stanisló özv. Beke Ádám né e. egy cs. k. arany i. Váradi György, Rothenthal Heinrich e. 54 frt 48 kr ügyvédi díj iránt. Özv. Weiss Elekné n. Balázs Samu örökösei e. 68 frt 61 kr i. János Ferencz Székely Márton e. 15 frt visszatartott összeg i. Mátyás Sándorné Szővérf Judith és részesei e. 37 frt 53 kr és 175 frt i.

III. Tanács bűnügyben.

Előadó k. t. bíró Sándor János.

Nisztor József és Mán Vaszi e. lopás. Pap Juon e. testi nehéz sértés. Kretsun Dotta és Nika Krisán e. tes. nehéz sértés i. Biris Vila e. tolvajság. Néta Stvikony és társai e. testi nehéz sértés i.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon.

Fülöp andrás e. ember ölés Gyibolár Ilia e. gyújtás.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György.

Szente László e. súlyos testi sértés i. Schwartz Bernát e. kihágás. Germán George e. súlyos testi sértés. Gulya Sándor és társa e. tolvajság. Szentgyörgyi János e. csalásérti ügye.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf.

Schmidt András e. csalás Orendt Mihály e. tolvajság és sikkasztás. Rasse Ilie e. emberölés. Rotariu Juon e. súlyos testi sértés.

Előadó k. t. bíró Stojka Antal.

Spieler Jakab e. lopás. Czompi Vaszi e. gyilkosság.

Karamán Sándor e. becsület biztonsága e. kihágás. Birtalan Mihályné és társa e. becsület sértés.

Előadó k. t. pótbíró Mégay Ferencz.

Aléman Petru és Lázár Droku e. tolvajság. Zlate Avram e. emberölés. Starm János és társai e. súlyos t. sértés és tolvajság i.

IV. Tanács urbéri ügyben.

Tekeres Simon Küsmödi József e. egy belső telek és kultartozékainak urbéri természete i. Kobori Mihály és ne Ugron tamás és kecskés János e. egy telekállomány urbéri természete i. Bartha Elek Csorba János e. egy székely örökség visszabocsátása i. Balatai birtokosság az odaváló aolt urbéresék és egy ház e. erdőszabályozás és legelső leglonítés i. Ugyanezen ügyben felterjeszt 819-ik összeállítás és adótáblák. Horváth Benedekné, Hába Simon s érdektársai e. az általuk birató állományok visszabocsátása i. B. Orbán János Rumbuj János e. egy belső telek s tartozmányainak természete i. A Dobokai közbirtokosság az odaváló volt urbéresék és egyházak e. határtagosítás és közhelyek felosztása i. B. Heeter József Szöcs Stefan e. egy telek állomány i.

Előadó k. t. pótbíró Gruz István.

Gr. Mikes Károly Sütő Veronika, Bukur Vaszi, Szálteleki Stánuj, Bárdosán Toma, Nezmán Kosztin és Belgián Ilie e. mezőmadarasi Csibi Antal e. majorság természetü telki állományok visszaadásaért. Pásztor János Szücs Mojsza e. majorság természetü fekvőségeikért. A szentmargitai birtokosság, hivatalbóli képviselője Szigethy Miklósnak a volt urbéresék és az egyházak e. erdőszabályozás és legelő elkülönítéseért. Gr. Bánffy Miklósné, Bogárdi Gize Stefan e. egy telek állomán majorság természete kimondásaért.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(Június 20.)

5% metallique	59.45
5% nemz. államkölcsön	69.05
1860. államkötvény	100.10
Bankrésztvény	777.—
Hitelrésztvény	290.—
London	123.95
Ezüst	121.85
Arany	5.89
Napoleon arany	9.86
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.50
„ „ „ temesi	75.—
„ „ „ erdélyi	76.25
„ „ „ horvát-slavon	82.75

Felelős szerkesztő: RÁPOLTY KÁROLY.

HIRDETMÉNYEK.

Hirdetmény.

Alólírtnál állandó foglalkozást kaphat 2 var, róleány kik gyakorlattabbak a varró-gép mellévalamint 10 kevésbé gyakorlott is.

Kuti T. Gyula.

(48) 1—3

Hirdetmény.

Gróf Bethlen Gyula tudatni kívánja, hogy a vajai jóságában minden hólnapba 40,000 fedél cserép leszen eladó, ára helyben 16 frt o. é. ezerének.

Vaja, 1871. jnius 16-án.

(49) 1—3

Hirdetmény.

Homoródon van egy szállás 3 szobából az idéni fürdő időre kiadó.

Bővebben értekezni lehet Moldován Györgynél Maros-Vásárhelytt.

(50) 1—3

Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank 1871. évi márczius 1.

kezdve elfogad takarékpénztári betéteket 10 o. é. forinttól bármely összegig s azokat a betétel napjától számított 3-ik naptól a visszafizetésig

évi 6%-kal kamatozza.

Előbbi ügyletrendünk értelmében hat százaléknál csekélyebb százalékra elhelyezett betétek mai naptól kivétel nélkül

évi 6%-kal kamatoztatnak.

Maros-Vásárhelytt, 1871. márczius 1-én.

Erdélyi kereskedelmi és hitelbank.

B. Kemény Gejza, Szász Róbert,
elnök. titkár.

(45) 2—3